

DI SẢN CỔ ĐÔ HUẾ DƯỚI ÁNH SÁNG CHÍNH SÁCH BẢO TỒN DI SẢN VĂN HOÁ DÂN TỘC CỦA ĐẢNG

HỒ XUÂN MÃN*

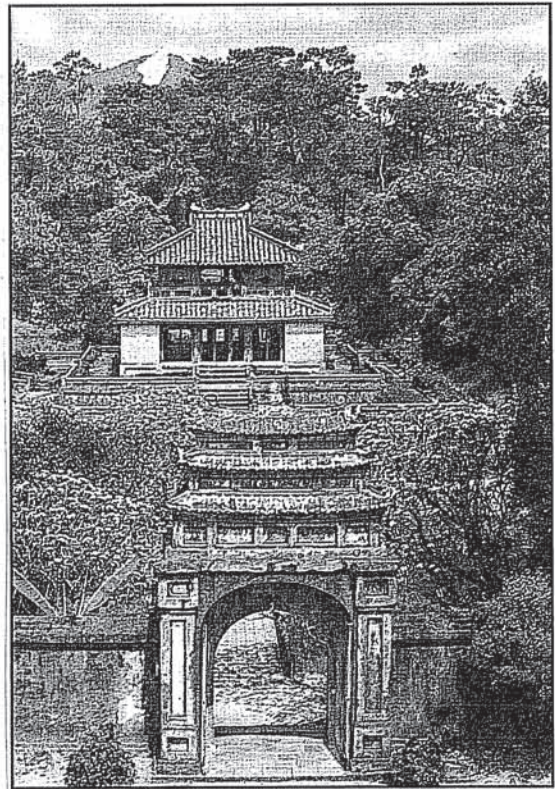
Di sản văn hoá dân tộc là tài sản vô giá của lịch sử để lại, là mạch nối giữa quá khứ, hiện tại và tương lai. Bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hoá dân tộc là một chính sách lớn xuyên suốt trong quá trình lãnh đạo cách mạng của Đảng ta.

Kể từ ngày 30-8-1945, sau khi vị vua cuối cùng của triều Nguyễn tuyên bố thoái vị, Đảng bộ và nhân dân Thừa Thiên - Huế đã đảm nhận một trọng trách trước Đảng, Chính phủ và trước lịch sử là trực tiếp quản lý Di sản Cổ đô Huế. Ngay lúc đó, Ủy ban khởi nghĩa tỉnh Thừa Thiên - Huế đã thông báo cho nhà vua biết: Các cung điện, lăng tẩm của triều Nguyễn đều do Nhà nước Cách mạng quản lý giữ gìn, việc đi lại thờ cúng của Hoàng tộc vẫn được bảo đảm.

Lịch sử đã sang trang, từ Đế đô của vương triều nhà Nguyễn trở thành Cố đô của nước Việt Nam, quần thể kiến trúc cung đình Huế được bảo tồn cho đến ngày Thừa Thiên - Huế cùng với cả nước bước vào cuộc kháng chiến chống Pháp, bắt đầu từ ngày 19-12-1946.

Sau 30 năm kháng chiến chống Pháp và chống Mỹ, ngày 26-3-1975, chính quyền Cách mạng Thừa Thiên - Huế đã tiếp quản Cố đô được giải phóng, nhưng trong cảnh hoang tàn đổ nát. Nhiều vấn đề bức xúc đặt ra: phải làm gì để cấp cứu những di tích lịch sử - văn hoá đang có nguy cơ bị xoá sổ? Làm gì để ngăn chặn các hành vi xâm phạm di tích do không hiểu hoặc cố tình không hiểu những giá trị đặc biệt của di tích Huế với nhân dân cả nước và cộng đồng quốc tế? Làm gì để khai thác và phát huy tiềm năng, thế mạnh của di tích Huế về văn hoá du lịch?

Để khắc phục hậu quả chiến tranh và xây

Hoàng Trạch Môn - Minh Lâu
ảnh: ST

dựng Huế thành một trung tâm văn hoá du lịch của cả nước, một trong những nhiệm vụ quan trọng và cấp bách là phải tập trung làm tốt công tác bảo quản, tu bổ và phục hồi các di tích lịch sử - văn hoá, bảo vệ và phát huy giá trị các di sản văn hoá vật thể và phi vật thể của Cố đô Huế, phát huy bản sắc văn hoá Huế, văn hoá dân tộc, mở rộng giao lưu văn hoá với các vùng trong nước và giao lưu văn hoá với nước ngoài. Đó là tư tưởng chỉ đạo được nêu bật trong các Nghị quyết của Đảng bộ tỉnh qua các kỳ Đại hội.

Quán triệt tư tưởng chỉ đạo của Đảng, trong

* Bí thư Tỉnh uỷ Thừa Thiên Huế

hoàn cảnh khó khăn, chống chọi và bề bộn công việc của một tỉnh mới được giải phóng, cấp uỷ Đảng và Chính quyền các cấp đã tập trung lãnh đạo, chỉ đạo giải quyết từng bước những vấn đề bức xúc đặt ra, tuy ban đầu còn nhiều khó khăn lúng túng và không tránh khỏi những sai sót.

Để bảo tồn những giá trị của các di sản (bao gồm di sản văn hoá vật thể, phi vật thể và cảnh quan thiên nhiên), Đảng bộ đã coi trọng công tác tư tưởng, coi đây là khâu đột phá nhằm làm cho cán bộ, đảng viên và nhân dân nhận thức đúng vị trí, tầm vóc và giá trị đặc biệt của Di sản Cố đô Huế; khắc phục sự ngộ nhận của một số người vốn cho cung điện, lăng tẩm là chứng tích tội ác của vua chúa. Trên cơ sở đó, huy động mọi lực lượng và phát động phong trào quần chúng tham gia bảo vệ di tích.

Đã sớm hình thành bộ máy quản lý di tích, từ một bộ phận của ngành văn hoá - thông tin làm nhiệm vụ quản lý Nhà nước đã được nâng lên thành một cơ quan chuyên trách quản lý di tích trực thuộc Bộ Văn hoá - Thông tin về chuyên môn, có đội ngũ cán bộ khoa học kỹ thuật với chất lượng ngày càng nâng cao, đủ sức đảm đương các mặt công tác chuyên môn nghiệp vụ của công cuộc bảo vệ và phát huy giá trị các di tích.

Đi đôi với lãnh đạo tư tưởng và tổ chức, Thường vụ Tỉnh uỷ đã trực tiếp chỉ đạo các chương trình hành động, UBND tỉnh chỉ đạo thống kê các di sản và trực tiếp thẩm định, bảo đảm tính khả thi của các dự án về khoanh vùng bảo vệ, về trùng tu, tôn tạo di tích, thường xuyên theo dõi kiểm tra, đôn đốc quá trình tổ chức thực hiện, kịp thời giải quyết những vấn đề nảy sinh, tạo mọi điều kiện thuận lợi để các dự án được thực hiện đạt hiệu quả và chất lượng cao, bảo đảm nguyên tắc khoa học về bảo tồn di tích.

Vượt qua những khó khăn của thời gian đầu, từ năm 1982, dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo trực tiếp của Thường vụ Tỉnh uỷ, UBND tỉnh và Bộ Văn hoá - Thông tin, Công ty Quản lý Di tích Lịch sử và Danh thắng Huế (nay là Trung tâm Bảo tồn Di tích Cố đô Huế) sau khi thành lập đã triển khai đồng bộ có hiệu quả các mặt công tác như bảo vệ, trùng tu, tôn tạo di tích, phục hồi Di sản văn hoá phi vật thể, nghiên cứu khoa học, tuyên truyền giới thiệu di tích, hướng dẫn tham quan du lịch, mở rộng giao lưu văn hoá... Qua

đó, giá trị và vị thế của quần thể Di tích Cố đô Huế đã không ngừng được nâng cao, được đánh dấu bằng nhiều sự kiện quan trọng. Năm 1983, một luận chứng kinh tế kỹ thuật được phê duyệt, di tích Huế được xếp vào danh mục công trình quốc gia về đầu tư vốn xây dựng cơ bản của Nhà nước. Năm 1993, Hồ sơ khoa học đề nghị công nhận Di tích Cố đô Huế đã được UNESCO chấp thuận, Cố đô Huế trở thành Di sản văn hoá nhân loại. Năm 1996, Thủ tướng Chính phủ đã phê duyệt Dự án Quy hoạch Bảo tồn và phát huy giá trị Di tích Cố đô Huế, 1996 - 2010, với tổng mức đầu tư 720 tỷ đồng. Và đến năm 2002, lại có thêm một tin hiệu vui mừng nữa: Di sản văn hoá phi vật thể Âm nhạc cung đình Việt Nam: Nhã nhạc (triều Nguyễn) đã được lập hồ sơ đệ trình UNESCO công nhận là Kiệt tác di sản truyền khẩu và phi vật thể của nhân loại, và rất có thể sẽ thành công.

Qua quá trình được bảo quản, tu bổ, phục hồi, đặc biệt là sau 5 năm thực hiện Dự án giai đoạn I (1996 - 2000) và năm đầu thực hiện Dự án giai đoạn II (2001 - 2005), Di sản văn hoá Huế đã vượt qua giai đoạn cứu nguy khẩn cấp và đang từng bước được hồi sinh, từng bước được trả lại diện mạo ban đầu của một Cố đô lịch sử. Và hơn thế, công cuộc bảo tồn di tích Huế đã chuyển sang giai đoạn ổn định và phát triển bền vững. Đó là thắng lợi của chính sách bảo tồn Di sản văn hoá dân tộc của Đảng, là kết quả mà Đảng bộ và nhân dân tỉnh Thừa Thiên-Huế đã vượt qua khó khăn, nỗ lực thực hiện trong suốt 27 năm qua. Đó cũng là kết quả của sự quan tâm của Nhà nước, của các Bộ, ngành ở Trung ương và sự giúp đỡ có hiệu quả của cộng đồng quốc tế.

Trên cơ sở những thành tựu đã đạt được, trong thời gian tới, dưới ánh sáng Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ IX và Nghị quyết Đại hội Tỉnh Đảng bộ lần thứ XII, bằng sự phát huy nội lực tối đa của Đảng bộ, các ngành, các cấp và nhân dân Thừa Thiên - Huế, chúng ta tin tưởng rằng, Dự án Quy hoạch Bảo vệ và phát huy giá trị Di tích Cố đô Huế trong những giai đoạn tiếp theo sẽ được hoàn thành thắng lợi, giá trị của Di sản Cố đô Huế sẽ tiếp tục được nâng lên một tầm cao mới, góp phần xây dựng Thừa Thiên-Huế thành một tỉnh vững về chính trị, mạnh về quốc phòng an ninh, giàu về kinh tế và đẹp về văn hoá.

H.X.M